

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 378-1895)

Originalt emne

Bygningsvæsen

Bygningsvæsen/Planer for Bebyggelsen af ny Arealer

Børn

Børn/Børneklíník

Ejendomme og Inventar

Gader

Gader/Erhvervelse af Grunde og Jorder

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 7. november 1895](#)
- 2) [Byrådsmødet den 14. november 1895](#)
- 3) [Byrådsmødet den 24. september 1896](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 7. november 1895 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 378-1895)

Til Efterretning toges følgende fra den bestyrende Læge paa Børneklíníkkén modtagne Beretning om Virksomheden paa samme i Tidsrummet fra den 1ste September 1894 til den 31te August 1895:

"Klíníkkén har paa en kort Afbrydelse nær i Juletiden været aaben hele det nævnte Tidsrum,

Tirsdag og Lørdag Kl. 9 - 10 (–11). Tillige har jeg ofte modtaget Patienter, som det var nødvendigt at se hyppigere, til gratis Konsultation i mit Hjem, ligesom jeg i Reglen ogsaa har været henvist til at foretage forefaldende Smaaoperationer der.

Under min Fraværelse i Juli Maaned d. A. overtog Hr. Distriktslæge Fejlberg velvellig Besørgelsen af Klinikken.

Der har været 101 ordinære Konsultationsdage, og Klinikken har været søgt af 668 Børn, 343 Dreng og 325 Piger, fordelte over Aaret saaledes:

Uddrag fra byrådsmødet den 14. november 1895 - side 10

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 378-1895)

I forrige møde fremsatte Udvalget for Byens Udvidelse og Beyggelse forslag til beslutning om erhvervelse af ejendommene gade Nr. 32 og 34 paa Frederiksgade for hvis sen af Udvalget i hovedtrækkene antydet plan for anvendelsen og bebyggelsen af Bispetofte fandtes antagelig, ved nedrivelsen af bygningerne paa disse ejendomme at forlænge Østergade ind paa bagpladsen af Bispetofte og derved at tilvejebringe en nem og bekvem adgang til denne del af Toften, der for tiden ligge afskaaren fra de almindelige færdselsveje.

Idet Byraadet sluttede sig stil Udvalgets forslag, bemyndigede man i forrige møde dette til at indlede de nødvendige forhandlinger angaaende erhvervelsen af de omhandlede ejendomme.

Udvalget berettede i nærværende møde under henvisning hertil, at det havde opnaaet tilbud om salg af de nævnte ejendomme for henholdsvis 14,000 Kr. og 28,000 Kr., og indstillede, at disse tilbud antoges under forbehold af Indenrigsministeriets approbation.

denne indstilling tiltraadtes, hvorhos Udvalget bemyndiges til at foranledige købekontrakter oprettede med sælgerne.

(Se sag Nr. 395/1895 i mødet den 28de d. M.)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. september 1896 - side 2

[Til første side](#)

(J. Nr. 378-1895)

I Mødet den 30te April indkom der fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse følgende Indstilling Angaaende Bispetoftens Bebyggelse:

"Stadsingeniøren

Aarhus den 25de Februar 1896.

Til

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

Efter det ærede Udvalgs Anmodning har jeg udarbejdet forskellige Forslag til en Bebyggelse af Bispetofte, som herved fremsendes.

Pl. 1-4 have været forelagte Udvalget ved et Møde i Januar Maaned, og blev jeg da anmodet om at udarbejde Detailprojekt til Pl. 4, hvilket er fremstillet paa Pl. 5-7.

Tillige tillader jeg mig at fremsende et nyt Udkast til Toftens Bebyggelse, Pl. 8, som nedenfor skal omtales nærmere.

Angaaende Planerne 1-4 kan bemærkes, at de alle have to Gader udgaaende fra Vesterallé: den ene af dem med Midtlinie i Møller Weis's Skel mod Toften; den anden af dem udgaar fra Vesterallé lige ud for Rytterikasernens Midterparti. Tillige er Østergade ført igennem med Midtlinie parallel med Matr. Nr. 362's Skel. De to første Gader ere foreslaaede anlagte med 25 Alens Bredde, hvorimod Østergades Forlængelse - for ikke at skulle ekspropriere flere Ejendomme - kun har faaet en Bredde af 20 Alen.

Forskellen mellem de 4 Planer ligger - som det fremgaar af Tegningerne - i den Maade, paa hvilken en eventuel Forbindelse mellem Bydelen Nord for og Syd for Aaen er tilvejebragt.

Angaaende det paa Planerne 5-7 fremstillede Detailprojekt til Forslag 4 skal følgende bemærkes:

Jordarbejdet (se Pl. 6) er beregnet under Forudsætning af, at hele det fremstillede Projekt udføres samtidigt, da det derved udføres billigst.

Paa selve Toften og i Østergades Forlængelse skal der afgraves 5330 Kubikfavne og

paafyldes 4285 Kubikfavne - Overskud 1045 Kubikfavne.

Paa Matr.-Nr. 367 skal der afgraves 370 Kbfv. og paafyldes 715 Kbfv. - Underskud 345 Kbfv.

Udføres altsaa det hele Jordarbejde paa een Gang, skal der i alt bortkøres 700 Kubikfavne Jord.

Udføres derimod først Jordarbejdet paa Toften og senere paa Matr.-Nr. 367, skal der bortkøres 1045 Kubikfavne fra Toften og senere tilføres 345 Kbfv. til Matr.-Nr. 367, hvorved Jordarbejdet fordyres med 3-4000 Kr.

Det er paaregnet, at der overalt paa selve Toften afgraves til Højde med Gadelinien og paafyldes til 4 Fod under denne. Paa de tilstødende Lodder er der ikke tænkt afgravet mere, end at Gaderne kunne gennemføres.

Paa Planen er Rumfanget for de forskellige Jordvoluminer angivet: for Afgravningens Vedkommende ved sorte Tal, for Paafyldningernes Vedkommende med røde Tal. De Arealer paa hvilke der skal graves af, ere anlagte med en graa Farve, og de Arealer, paa hvilke der skal paafyldes, ere anlagte med gul Farve.

Da omtrent 2/3 af Gadestrækningerne komme til at ligge paa Opfyldning, vil det være særdeles heldigt at udsætte Vejarbejderne til mindst eet Aar efter Jordarbejdets Fuldendelse, for at Fylden kan faa fornøden Tid til at sætte sig.

Kloakanlægget (se Pl. 5). Langs Møllejer Weis's Skel (Matr.-Nr. 27 b) ligger der en 2 X 3' muret Kloak, som kommer fra Lønvejen og fører Vandet fra Arealet mellem Lønvejen, Vester- og Frederiks-Allé. Men denne Ledning bør ikke belastes med Vand fra Bispetofte, da den slet ikke er for stor, naar ovennævnte Areal bliver mere bebygget end for Tiden, ligesom den bør reserveres for en eventuel Bebyggelse Syd for Banelinien.

Kloakledninger bør altid saa vidt muligt for Kontrollens og mulige Reparationers Skyld ligge i offentlig Gade, og Kloaksystemets Udmunding er derfor naturlig tænkt anbragt ved Punktet D under Broen. Rørenes Dimensioner og Fald fremgaa af Planen.

Det vil heraf ses, at det vil være særdeles heldigt, at Bebyggelsesplanen fastslaas ikke alene for selve Toften, men ogsaa for de tilstødende Lodder. Man vil dog nok kunne faa Tilladelse til at føre Kloakledningerne over disse, selv om man ikke straks skulde ville udføre det projekterede Gadeanlæg paa dem.

Gadeanlægget. Som tidligere bemærket er Østergades Forlængelse projekteret 20 Alen Bred, og de øvrige Gader 25 Alen brede. Hvor de tre Gader støde sammen, er tænkt anlagt en aaben Plads med Beplantning, hvorved der dannes en god Forbindelse mellem Gaderne.

Af Hensyn til Færdslen er der ikke tænkt anvendt Stigninger, som ere stejlere end 1 : 20 (omtrent som Vesterallé).

Da Gaderne for en Del ere anlagte paa Opfyldning, vil der hengaa flere Aar, inden de kunne brolægges; de maa derfor foreløbig chausseres. Da man endvidere vistnok kan forvente, at det kun vil blive smukke - og til Dels offentlige - Bygninger, som ville blive byggede langs de projekterede Gadestrækninger, saa bør disse anlægges som 1ste Klasses Veje. Der er derfor i Overslaget paaregnet, at Fortovene asfalteres og forsynes med 1ste Sort Kantsten, ligesom Kørebanerne ere tænkte smukt og solidt anlagte. Angaaende Gadernes Profiler henvises i øvrigt til Profilplanen Pl. 7.

Inden det ovenfor beskrevne Projekt kan gennemføres, vil det være nødvendigt at forhandle med nedennævnte Lodsejere:

Mølle ejer Weis, Ejer af Matr.-Nr. 27 b

Købmand Kolding, - - - 358

Landmand Christensen, - - 359 (Hobro)

Garver Wisling, - - 367 a

Samme, - - 367 b

Fabrikant Johansen, - - 371

Købmand A. Sørensen, - - 372

Angaaende de til ovennævnte Arbejder paaregnede Udgifter henvises til vedlagte specificerede Overslag. Det vil heraf fremgaa, at Omkostningerne ville blive følgende:

Jordarbejde paa Toften og Matr.-Nr. 367 b og 371 24.200 Kr.

Kloakanlæg paa Toften og Matr.-Nr. 367 b og 371 6.300 Kr.

Gadeanlæg:

A. Paa Toften:

Strækningen A-B-C (Østerg. Forl.) 7.100 Kr.

Strækningen A-F 10.900 Kr.

Strækningen B-G 9.600 Kr.

Vester-Allé 2.800 Kr.

I alt 30.400 Kr.

B. Paa Matr.-Nt. 367 b og 371:

Strækningen D-E 1.850 Kr.

Strækningen E-A 3. 300 Kr.

Strækningen E-B 2. 800 Kr.

Plænen 850 Kr.

I alt 8.800 Kr.

Assistance ved Tilsyn og Tegnearbejde m. m. 1.300 Kr.

Samlet 71.000 Kr.

Hertil kommer endvidere:

Vandledninger og Brandhaner 3.500 Kr.

Gasledninger og Lygter 3.500 Kr.

I alt 7.000 Kr.

Samlet i alt 78.000 Kr.

Medens de tidligere Udvalget forelagte Planer ikke havde nogen Gade langs Aaen, og Udvalget - vist nærmest paa Grund af Bekostningen ved Anlægget af en Kajmur langs Aaen - ikke tidligere har kunnet tiltræde et Projekt med Gade langs Aaen, saa har jeg dog ikke ment at burde undlade atter at fremsende et Forslag, som havde en Gade langs Aaen og har derfor udarbejdet Pl. 8.

Det forekommer mig nemlig, at en Gade langs Aaen vil kunne blive ret køn og livlig. Det er mig fremdeles bekendt, at der blandt Lodsejerne ved Aaens nordre Bred er Stemning for at anlægge en Gade langs samme. Bliver en saadan Plan til Virkelighed, da vil Udsigten fra Gaden langs Aaens nordre Bred til Bagfacaderne og Gaardene langs den Søndre Bred

just ikke blive videre tiltalende.

Det har i længere Tid været paa Tale - og Planen bliver en Gang realiseret - at afskære Spildevandet fra Aaen ved Kloakledninger langs samme. En saadan Plan vil i høj Grad vanskeliggøres, saafremt man ikke har Færdselsveje langs Aaen.

Der er saaledes flere Momenter som tale stærkt foe det paa Pl. 8 fremstillede Forslag.

Angaaende Udgifterne til Kajmure langs Aaen da kunne disse reduceres ganske betydeligt ved i Stedet for Granitmure, som jeg tidligere havde tænkt mig anvendte, at vælge en Konstruktion, som er skitseret paa Profilet Pl. 8, hvor der er tænkt anvendt et Træbolværk med Hammer 5 Fod over Vandstanden (daglig) og derover en med Græstørv beklædt Jordskraaning.

Paa Pl. 8 kan endvidere, om det anses for nødvendigt, en eller begge Plænerne bortfalde, hvorved forøget Byggeplads indvindes.

Det paa Pl. 8 fremstillede Projekt vil blive noget dyrere end det paa Pl. 4 viste. Jeg har dog ikke villet udføre det med et detaljeret Projekt og Overslag forbundne store Arbejde, forinden det ærede Udvalgs Anskuelse var mig bekendt.

Ærbødigst

Oscar Jørgensen Stadsingeniøren anmodes om at udarbejde nærmere Detailplaner paa Basis af Plan Nr. 8.

I Udvalget, 10de Marts 1896.

Kjer.

Stadsingeniøren

Den 7de April 1896.

De i Henhold til ovenstaaende udarbejdede Detailplaner til Pl. 8 fremsendes herved:

Pl. 9 viser Situationsplanen: Østergade føres igennem med 20 Alens Bredde; - fra Vesterallé udgaar ud for Ryttarikasernens Midterparti en 25 Alen bred Gade omtrent parallel med Frederiksgade ned til Aaen. En 20 Alen bred Gade føres langs med Aaen, hvis Begrænsningslinier blive at regulere og fastslaa. Hvorledes denne Gade bliver at sætte i Forbindelse med Frederiksgade og Frederiksbroen, behøver ikke at fastslaaes nu. En 20 Alen bred Tværgade H-I forbinder Aagaden med den fra Ryttarikasernen udgaaende Gade.

Paa Pl. 10 er vist Planen for Jordarbejdet. Det gælder ogsaa her - som paavist ovenfor - , at dette udføres billigt, naar man samtidig tager Toften og Matr.-Nr. 367 b under Behandling; men nødvendigt er det i naturligvis ikke. Medens det ved det paa Plan 4 viste Projekt var nødvendigt af Hensyn til Kloakarbejdet at have adgang til Matr.-Nr. 367 b, saa behøves dette ikke ved Projekt Pl. 8, da man her paa flere Punkter kan give Kloakerne Udløb til Aaen.

Pl. 11 viser Vejenes Længde - og Tværprofiler. Den stærkeste Stigning er 1 : 20. Til sammenligning skal nævnes, at Vesterallés stærkeste Stigning er 1:18.

Angaaende Bekostningerne ved det paa Pl. 8 viste Vejprojekt da blive de som ventet større end ved det paa Pl. 4 fremstillede, hovedsagelig hidrørende fra Udgiften til et Bolværk langs Aaen. Ifølge det vedlagte detaillerede Overslag, der ligesom det tidligere fremsendte omfatter Bekostningerne saavel ved Anlægget paa Bispetofte som paa Matr.-Nr. 27 b og Matr.-Nr. 367 b, ville Udgifterne stille sig saaledes:

Jordarbejde, Bolværk m. m. paa Toften og de tilgrænsende Lodder 38.400 Kr.

Kloakanlæg paa Toften og de tilgrænsende Lodder 6.900 Kr.

Gadeanlæg

A. Paa Toften:

Strækningen A-B-C- (Østerg. Forl.) 7.780 Kr.

Strækningen A-H-F 7.720 Kr.

Strækningen B-G 8.950 Kr.

Strækningen H-I 6.070 Kr.

Vesterallé 3.135 Kr.

Ialt 33.655 Kr.

B. Paa Matr.-Nr. 367 b:

Strækningen B-E-D 5.390 Kr.

Strækningen A-D 2.390 Kr.

lalt 7.780 Kr.

Assistance ved Tilsyn, Opmaaling m. m. 1.265 Kr.

Samlet 88.000 Kr.

Hertil kommer endvidere til Vand- og Gasledning, hvilke Beløb dog ogsaa kunne udredes ordinært af de respektive Værker:

Vandledninger og Brandhaner: 4.100 Kr.

Gasledninger og Lygter 4.100 Kr.

lalt 8.200 Kr.

Samlet 96.200 Kr.

Uagtet forskellen mellem Bekostningerne ved Pl. 4 og Pl. 8 saaledes beløber sig til ca. 18.000 Kr., saa bør dog Pl. 8, naar henses til de tidligere anførte Motiver, ubetinget foretrækkes. Tillige vil den forholdsvis billige Betaling, for hvilken Kommunen har erhvervet Bispetoften, tillade at anvende noget paa at faa et smukt Kvarter i Byens Midte.

Det bemærkes, at de tilstødende Lodsejere bør deltage i Omkostningerne ved Gade- og Kloakanlægget i Forhold til den Facadelængde, de faa langs de nye Gader. Størrelsen af disse Beløb lader sig dog vanskelig bestemme, førend en foreløbig Forhandling har fundet Sted med de paagældende.

Det foreslaas derimod, at hele Jordarbejdet udføres paa Kommunens Bekostning. Der skal nemlig fyldes op paa de til Bispetoften stødende Arealer, og da der paa selve Toften bliver et betydeligt Overskud af Jord, er det billigere at oplægge denne paa de tilgrædsende Lodder end at skulle transportere Jorden længere bort.

Det er selvfølgelig ikke nødvendigt at udføre hele det projekterede Vej- og Kloakanlæg paa een Gang. Denne Del af Arbejdet kan udføres stykkevis, efterhaanden som der bliver Brug for de langs Vejene liggende Byggegrunde.

Ærbødigst

Oscar Jørgensen.

Fremsendes til Byraadets Afgørelse. Udvalget anbefaler at følge den sidst udarbejdede Plan Nr. 8 m. v., hvorefter der lægges en Gade langs Aaens søndre Side. Naar Sagen skal for i Byraadet, formenes det rettest at tilkalde Stadsingeniøren til Vejledning ved Sagens Behandling.

I Udvalget den 27de April 1896.

Kjer A. Meyer."

Efter at dette Forslag med tilhørende Planer og Overslag var forelagt, blev Sagen foreløbig udsat i en Maaned, hvilken Tid senere blev forlænget til 2 Maaneder, da Thomsen bebudede, at der gennem ham vilde fremkomme et Ændringsforslag.

Sagen foretoges paa ny i Mødet den 2den Juli, idet Thomsen forelagde følgende af ham i Forening med Arkitekt S. F. Kühnel affattede, den 30te Juni daterede, med bilagt Plan forsynede Ændringsforslag:

"Idet vi herved fremsende det af undertegnede udarbejdede Forslag til Bebyggelse af Bispetoften, skulle vi forud udtale, at Ønsket om at overveje denne Sag nærmere ikke er opstaaet hos os af Lyst til at kritisere eller rette paa den af Udvalget fremsendte Plan til Gadeanlæg over Bispetoften, der som saadan betragtet vistnok maa siges at være god.

Men som vedlagte Plan viser, har det været vor Tanke, at denne Plads ikke burde gennemskæres af Gader for derefter at udstykkes til Byggegrunde. Derimod mener vi, at den burde bevares som Plads til derpaa at kunne opføre saadanne offentlige Bygninger, som kan ventes at blive nødvendige i en nogenlunde nær Fremtid, og for i Tide at henlede det ærede Byraads Opmærksomhed paa de gode Betingelser, denne Plads i saa Henseende byder, er det, at vi fremsende en Plan til denne Benyttelse af Bispetoften. Naar man tager i Betragtning den store Udvidelse, som Byen i de senere Aar har taget, og formentlig i den nærmeste Fremtid vil tage, samt den Omstændighed, at Byen for Tiden ikke ejer Plads inde i Byens ældre Del, til derpaa at kunne opføre de nødvendige store offentlige Bygninger, enhver By af Aarhus' Størrelse udkræver, forekommer det os, at Byraadet netop paa denne Tid maa være meget stærkt interesseret i at kunne indvinde en stor Plads i Byens Midte, hvorved det nu tilstedeværende Savn kan afhjælpes, og en saadan Plads kan Bispetoften komme til at afgive, naar der disponeres over den paa rette Maade.

Ved Sammenligning imellem Udvalgets og vor Plan vil det ses, at den af os projekterede

Forlængelse af Østergade hen til Pladsen falder sammen med Udvalgets Plan, og Linien fra Østergades Forlængelse henimod Rytterkasernen kun afviger ubetydeligt fra samme.

I øvrigt er det vor Tanke, at de anførte offentlige Bygninger, Theater, Bibliothek, Latinskole m. m. holdes paa Terrænnets Højdedrag med den mindst mulige Afgravning, og at Skraaningene ned til Møller Weis's Grund langs Aaen benyttes til Beplantning. Forbindelsen imellem den nordre Del af Byen og Pladsen tænkes frembragt ved en Bro over Aaen, samt ved projekterede Gader paa hver Side af Aaen. Af disse Gader kan i hvert Tilfælde den langs Aaens nordre Side ventes gennemført af Grundejerne i en nær Fremtid helt ud til Frederiksbro, naar Byen vil stille sig velvilligt over for en saadan Gades Anlæg, ligeledes kan Gaden paa Aaens sydlige Side ventes anlagt af Grundejerne fra Vesterallé til Stiftsfysikus Büngers Have.

Dersom Byen maatte ønske en Forbindelse imellem Vestergade og den nye Aagade, kan denne jo gennemføres paa det for Byen fordelagtigste Sted. Hermed mener vi i korte træk at have gjort Rede for vor Plan, og skulde det glæde os, om det ærede Byraad maatte finde samme brugbar."

Efter at saavel Udvalgets som Thomsens Planer vare drøftede, besluttede man i Mødet den 2den Juli at udbede sig nærmere Erklæring meddelt fra Udvalget over sidstnævnte Plan.

Afset fra, at der i det derpaa følgende Møde af 9de Juli fremlagdes en Skrivelse fra Arkitekt Kühnel om hans Samarbejde med Thomsen angaaende dennes Ændringsforslag, forefaldt der ikke noget i denne Sag før i Mødet den 10de d. M., da Udvalget afgav den det afæskede Erklæring, der er saalydende:

"Stadsingeniøren.

Aarhus, den 11te August 1896.

Til

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

Mod det ærede Udvalgs Forslag til Bispetoftens Bebyggelse stillede Ændringsforslag kan der gøres flere Indvendinger:

Det paatænkes saaledes, at Theater, Bibliothek og Latinskole skulle anbringes paa Bispetoften. Hertil er at bemærke, at der jo som bekendt ikke er megen Stemning for at lægge Theatret dér, - og hvad de to andre Bygninger angaar, da svare de paa Planen viste

Bygninger næppe til de virkelige Forhold, idet Latinskolen er optegnet alt for stor (dobbelst saa stor som Dragonkasernens Hovedbygning), og Bibliotheket alt for lille. Det vil vist ogsaa blive en vanskelig Opgave senere at bygge en Bygning, der, som vist paa Planen, kan danne et Pendant til Bibliotheksbygningen. Det projekterede Bygningskompleks lader sig vanskelig realisere.

Ser man hen til de nyere Latinskoler i andre Byer, da plejer Staten jo at opføre dem som særdeles monumentale Bygninger. Det er da uheldigt, at man f. Eks. i Vesterallé næppe vil kunne se meget mere af Latinskolen, end man kan se af Fattiggaarden og Kasernen.

Noget lignende gælder Bibliotheksbygningen; den bliver omtrent usynlig: Der løber langs Bygningen en Sti, fra hvilken den ikke vil kunne tages i Øjesyn, og langs Stien, der følger Møllevej Weis's Skel, er der foreslaaet en tæt Beplantning, som skjuler de projekterede Bygninger herfra. Man indvende ikke, at man jo kan stryge denne tætte Beplantning; den bør netop, som vist paa Planen, være der for saa vidt muligt at skjule den yderst uheldige spredte Bebyggelse, som er foreslaaet langs Aaen mellem de to Broer, og for at forhindre, at man fra den førstnævnte langs Bibliotheket og Skolen foreslaaede højtliggende Sti faar et mindre tiltalende Indblik i de private Gaarde langs Aaen, hvilket dog ikke kan undgaas fra Bibliothekssalenes Vinduer.

Paa Planen ere Gaardspladserne for Bibliotheket og dets Pendantbygning ikke angivne. Jeg har derfor med Blyant antydnet dem paa Planen. Det gælder da ogsaa om de mellem Bygningerne viste større Beplantninger med Vandspring o. s. v. at de blive godt gemte, og ville saaledes ikke kunne tjene til Pryd for Byen. De ville kun være til Glæde for de enkelte Personer, som besøge Bibliotheket m. m. paa bestemte Tider. Pladsen vil rimeligvis ikke hele Dagen kunne være tilgængelig som Lystanlæg, hvortil den da heller ikke egner sig.

Af andre Mangler ved Planen maa endnu nævnes, at der ikke er taget tilstrækkeligt Hensyn til, at et af Hovedøjemedene ved Østergades Gennemførelse er at skabe en god Forbindelse mellem Bydelen Nord og Syd for Aaen. Men at Udvalgets Plan i denne Henseende staar over Ændringsforslaget, vil blot et Blik paa Planerne vise. Det vil da tillige ses, at den projekterede Bro over Aaen ikke er heldig anbragt paa Ændringsforslaget. Broen bør ligge ud for Møllestiens og Grønnegades Forlængelser, altsaa omtrent midt imellem Slusebroen og Frederiksbro, og fra Broen bør der være en saa vidt mulig direkte Forbindelse op til Østergades Forlængelse. Disse Fordringer ere gennemførte paa Udvalgets Forslag.

Den Retning, hvormed den fra Rytterkasernen ned mod Østergades Forlængelseførende Gade er vist paa Ændringsforslaget er heller ikke heldig, da den vil umuliggøre Gadens retlinede Forlængelse ned til Aaen, hvad der ved en Sammenligning med Udvalgets Plan vil findes at være meget ønskeligt en Gang at kunne gennemføre. Den angivne Retning medfører tillige, at der langs Gaden vil fremkomme nogle Byggegrunde, som ikke ere dybe nok.

Det synes heraf at fremgaa, at der i æsthetisk og kunstnerisk Henseende ikke vil være vundet stort ved at gennemføre Ændringsforslaget, og at dette i Henseende til gode Færdselsforbindelser staar langt tilbage for Udvalgets Forslag, er uden al tvivl.

Det maa ogsaa fremhæves, at der paa Udvalgets Plan er taget æsthetiske Hensyn idet f. Eks, Partierne ved de to Broer ere ordnede saaledes, at der her vil kunne fremkomme meget smukke Forhold. Man finder ogsaa nok ved at følge denne Plan Steder, hvor eventuelt et Bibliothek og en Latinskole med Held kunne placeres, og det er vist ikke rigtigt - saaledes som Ændringsforslaget - at sætte alle andre Hensyn til Side, for at et Par offentlige Bygninger kunne komme til at tage sig ud, hvad der dog aldrig vil lykkes rigtig her; thi Bispetoften er sikkert for lille, og der er for uheldige Terrænforhold til, at man dér med virkning kan anbringe mange offentlige Bygninger i samlet Klynge saaledes som foreslaaet.

At der i en By bør tilstræbes frie Pladser, hvor det uden for store Ofre lader sig gøre, er sikkert nok. Det bør dog her erindres, at man i Bispetoftens umiddelbare Nærhed en Gang vil opnaa at faa en aaben Plads eller Park, nemlig den gamle Kirkegaard, saa det maa derfor siges at være mindre paatrængende at udlægge større Arealer af Bispetoften som aabne Pladser.

Udvalgets Plan har det Fortrin frem for Ændringsforslaget, at den ogsaa har taget sigte paa en Ordning af Forholdene paa de omkringliggende Lodder; den bliver derfor maaske lidt besværligere at gennemføre, men sikkert i Længden mest tilfredsstillende.

Hvad Bekostningen ved Planens Gennemførelse angaar, da er det udtalt, at Ændringsforslaget vilde medføre en Udgift paa ca. 47.000 Kr. (saa vidt mindes), og at Udvalgets Forslag fordrer 88.000 Kr.

Hertil maa bemærkes, at denne sidste Sum er angivet Udgiften ved Hele den af Udvalget fremsatte Plan. Skulle de to Planer sammenlignes, hvad Bekostningen angaar, da maa man for Udvalgsplanens Vedkommende indskrænke sig til de Udgifter, som kun vedrører

Bispetofte alene, hvilke fremgaa af det detaillerede Overslag.

De nævnte 88.000 Kr.

kunne da reduceres med følgende Beløb:

Bolværk langs Matr.-Nr. 367.b 2.640 Kr.

Kloakanlæg paa do. 1.236 Kr.

Gadeanlæg paa do. 7.780 Kr.

Ingeniørassistance 318 Kr.,

og hvis man - saaledes som ved Ændringsforslaget - vil anvende Tjærebeton paa Fortovene i Stedet for Asfalt, hvad der maa anses for meget uheldigt, fragaar yderligere 8.226 Kr. - i Alt 20.200 Kr.

Rest ca. 67.800 Kr.

hvoraf ca. 3000 Kr. - lavt regnet - kunne ventes refunderede.

Der endvidere antydet, at man ved at følge Ændringsforslaget vil kunne spare et Beløb paa 1680 Kr. til en Kloak, som det ved Udvalgsforslaget er nødvendigt at lægge i Stedet for Frederiksbjergkloaken langs Møller Weis's Skel (hvilken Kloak er vist paa Pl. 9 med brun punkteret Linie). Det kan imidlertid efter nøje Overvejelse ikke tilraades at undlade at lægge denne Kloak, selv om Ændringsforslaget vedtages, hvorfor den med dette Forslag forbundne Udgift maa forhøjes med 1680 Kr., og den bliver saaledes Ca. 48.680 Kr.

Sluttelig bemærkes, at man ved at følge Udvalgets Forslag ved Salg af Byggegrunde vil erholde en Indtægt, der vil meget mere end udligne Forskellen mellem de med de to Forslag forbundne Udgifter, saa at Udvalgsforslaget ogsaa i økonomisk Henseende vil blive det fordelagtigste.

Ærbødigst

Oscar Jørgensen

Udvalget slutter sig i alt væsentligt til Stadsingeniørens foranstaaende Bemærkninger og anbefaler Byraadet at arbejde videre i Sagen paa Basis af de fra Udvalget allerede tidligere fremkomne Forslag.

I Udvalget. 25de August 1896.

P. U. V.

Kjer.

Til

Aarhus Byraad."

Sagen blev drøftet og udsattes derpaa til endelig Afgørelse i nærværende Møde, hvor Byraadet efter at have forkastet det fra d'Hrr. A Thomsen og S. F. Kühnel fremkomne Forslag, bifaldt den af Udvalget anbefalede Plan Nr. 8, men tillige besluttede, forinden der foretoges noget nærmere til Realisationen af samme, at anmode Udvalget om at træde i Forhandling med Ejerne af de paagældende tilstødende Grunde og derefter fremkomme med nærmere Indstilling. (Se Mødet den 14de November 1895.)

